

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення практичних занять
та організації самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм навчання
зі спеціальності 141 – Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка)*

**Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2023**

Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» (для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання зі спеціальності 141 – Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка) / Харків. нац. ун-т. міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : І. І. Килимник, А. В. Домбровська. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. – 10 с.

Укладачі: канд. юрид. наук, доц. І. І. Килимник,
канд. юрид. наук, доц. А. В. Домбровська

Рецензент

А. М. Бровдій, доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою правового забезпечення господарської діяльності, протокол № 1 від 01.09.2022.

ЗМІСТ ПРАКТИЧНОЇ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1 Загальні положення про інтелектуальну власність

Теоретичні відомості

1. Нормативно-правова регламентація права інтелектуальної власності.
2. Правова природа права інтелектуальної власності.
3. Види інтелектуальної власності.
4. Державна система правової охорони та управління інтелектуальною власністю.

Самостійне опрацювання теми 1 (підготовка доповідей)

1. Відмінності матеріальних і нематеріальних об'єктів власності. Поняття та складові інтелектуального товару.
2. Сучасні теорії розуміння правової природи інтелектуальної власності: проприетарний підхід і теорія виключних прав.
3. Еволюція інтелектуальної власності у світі.

Тема 2 Система інтелектуальної власності

Теоретичні відомості

1. Поняття та види об'єктів права інтелектуальної власності.
2. Особисті немайнові та майнові права суб'єктів інтелектуальних правовідносин.
3. Особливості суб'єктивного складу відносин інтелектуальної власності: первинні та похідні суб'єкти, їх правовий статус.
4. Правовідносини щодо об'єкту інтелектуальної власності у зв'язку з виконанням службових обов'язків, за дорученням роботодавця чи на замовлення.

Самостійне опрацювання теми 2 (підготовка доповідей)

1. Способи захисту прав інтелектуальної власності: юрисдикційний (адміністративний, судовий) та неюрисдикційний (самозахист, звернення до третейського суду).
2. Адміністративна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності: підстави, застосування адміністративних стягнень за Кодексом України про адміністративні правопорушення.
3. Цивільна відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності: поняття, підстави, види за цивільним законодавством України.

4. Кримінальна відповідальність у сфері порушення прав інтелектуальної власності: підстави, порядок застосування, види покарань за Кримінальним кодексом України.

Тема 3 Правова охорона об'єктів авторського та суміжних прав

Теоретичні відомості

1. Поняття авторського права. Джерела авторського права.
2. Об'єкти та суб'єкти авторського права.
3. Зміст авторського права. Строк дії авторського права.
4. Державна реєстрація авторського права. Вимоги до оформлення свідоцтва про реєстрацію авторського права
5. Особливості правової охорони об'єктів суміжних прав: виконання твору, фонограми, відеограми, програми організацій мовлення. Встановлення правової охорони суміжних прав. Знак правової охорони суміжних прав.
6. Вільне використання об'єктів авторського та суміжних прав.

Самостійне опрацювання теми 3 (підготовка доповідей)

1. Загальні ознаки правової охорони об'єктів авторського права.
2. Загальна характеристика законодавства у сфері правової охорони авторського і суміжних прав.
3. Державна реєстрація авторського права як презумпція прав автора. Знак правової охорони авторських прав.

Тема 4 Правова охорона об'єктів права промислової власності

Теоретичні відомості

1. Поняття права промислової власності. Джерела права промислової власності.
2. Об'єкти та суб'єкти права промислової власності.
3. Оформлення прав на об'єкти права промислової власності.
4. Зміст майнових прав, що впливають з патентів на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Порядок використання та межі чинності патенту.
5. Припинення дії патенту і визнання його недійсним.

Самостійне опрацювання теми 4 (підготовка доповідей)

1. Співвідношення понять патентного права та права промислової власності за Паризькою конвенцією про охорону промислової власності 1883 року та Угодою ТРІПС.
2. Загальна характеристика законодавства України у сфері патентних прав.

3. Патент як форма охорони об'єктів промислової власності. Порядок використання та межі чинності патенту.

Тема 5 Правова охорона засобів індивідуалізації учасників товарного обігу, товарів і послуг

Теоретичні відомості

1. Поняття «засоби індивідуалізації учасників товарного обігу, товарів і послуг».
2. Поняття «комерційне найменування». Які особи мають право на комерційне найменування, з якого моменту воно виникає?
3. Які права виникають на комерційне найменування?
4. Які нормативні акти регулюють право інтелектуальної власності на торговельну марку (знак для товарів і послуг)?
5. Кому належать права інтелектуальної власності на торговельну марку, який термін їхньої дії?
6. Зміст поняття «право інтелектуальної власності на зазначення походження товарів».
7. Для чого, на ваш погляд, проводиться реєстрація права інтелектуальної власності на зазначення походження товарів?
8. Чим відрізняється правова охорона простого зазначення походження товару і кваліфікованого зазначення походження товару.

Самостійне опрацювання теми 5 (підготовка доповідей)

1. Поняття та система засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
2. Правова охорона комерційного (фірмового) найменування
3. Поняття, ознаки, види торговельних марок (товарних знаків). Реєстрація торговельної марки. Межі чинності охоронного документа на торговельну марку.
4. Правова охорона назви місця походження товарів. Особливості правової реєстрації прав.

Тема 6 Правова охорона нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності)

Теоретичні відомості

1. Які відомості становлять комерційну таємницю? Розкрийте зміст цього поняття.
2. Які права виникають на комерційну таємницю та яким чином відбувається захист цих прав?

3. Особливість ноу-хау як об'єкта інтелектуальної власності. Способи охорони ноу-хау.

4. Захист від недобросовісної конкуренції.

Самостійне опрацювання теми 6 (підготовка доповідей)

1. Поняття правової охорони нетрадиційних результатів інтелектуальної власності.

2. Правова охорона наукового відкриття.

3. Особливості правової охорони компонування інтегральних мікросхем.

4. Особливості правової охорони селекційних досягнень (сорту рослин, породи тварин).

5. Правова охорона комерційної таємниці.

Тема 7 Правова форма реалізації права на об'єкт інтелектуальної власності

Теоретичні відомості

1. Зміст поняття «розпорядження майновими правами інтелектуальної власності».

2. Поняття «ліцензія на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності».

3. Які існують різновиди ліцензій на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності?

4. У чому полягає відмінність між виключною та невиключною ліцензією?

5. Що повинно бути визначено в ліцензії на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності?

6. Дайте визначення поняття «ліцензійний договір». Сформулюйте його істотні умови.

7. Чим відрізняється ліцензійний договір від договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності?

8. Дайте визначення поняття «договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності».

9. Чому договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності є консенсуальним?

10. Охарактеризуйте «договір комерційної концесії».

Самостійне опрацювання теми 7 (підготовка доповідей)

1. Поняття, види та загальна характеристика договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

2. Ліцензія та ліцензійний договір.

3. Договір про створення за замовленням і використанням об'єкта права інтелектуальної власності.

4. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності

5. Договір комерційної концесії (франчайзингу) як форма реалізації права на засоби індивідуалізації суб'єктів товарообігу: поняття, суб'єкти, форма та істотні умови договору.

Тема 8 Використання в господарській діяльності прав інтелектуальної власності

Теоретичні відомості

1. Поняття використання, управління, та комерціалізації інтелектуальної власності.

2. Використання в господарській діяльності винаходу, корисної моделі та промислового зразка.

3. Використання в господарській діяльності комерційного найменування та торговельної марки.

4. Використання в господарській діяльності географічного зазначення.

Самостійне опрацювання теми 8 (підготовка проекту договору)

1. Ліцензійний договір.

2. Договір про створення за замовленням і використанням об'єкта права інтелектуальної власності.

3. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України : зі змінами та доповненнями : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р.] // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від від 16.01.2003 № 435-IV [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>, вільний (дата звернення: 25.03.2023). – Назва з екрана.
3. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>, вільний (дата звернення: 25.03.2023). – Назва з екрана.
4. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>, вільний (дата звернення: 25.03.2023). – Назва з екрана.
5. Про охорону права на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 № 3688-XII [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>, вільний (дата звернення: 25.03.2023). – Назва з екрана.
6. Про охорону права на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 № 3689-XII [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>, вільний (дата звернення: 25.03.2023). – Назва з екрана.
7. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21.04.1993 № 3116-XII [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#Text>, вільний (дата звернення: 25.03.2023). – Назва з екрана.
8. Про охорону прав на компоновання напівпровідникових виробів: Закон України від 05.11.1997 № 621/97-ВР [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-вр#Text>, вільний (дата звернення: 25.03.2023). – Назва з екрана.
9. Право інтелектуальної власності : підручник / за ред. д-ра юрид. наук, проф. О. А. Підпригори і д-ра юрид. наук, проф. О. Д. Святоцького. – Київ : Видавничий дім, 2006. – 622 с.
10. Коссак В. М. Право інтелектуальної власності : підручник / В. М. Коссак, І. Є. Якубовський. – Київ : Істина, 2007. – 206 с.
11. Право інтелектуальної власності: схеми та роз'яснення : навч. посіб. / О. В. Іевія, В. П. Мироненко, Н. В. Павловська, С. А. Пилипенко. – Київ : КНТ, 2007. – 264 с.
12. Право інтелектуальної власності України : конспект лекцій / за ред. В. І. Борисової. – Харків, 2010. – 110 с.

13. Дистанційний курс дисципліни «Інтелектуальна власність» у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE ХНУМГ ім. О. М. Бекетова [Електрон. ресурс]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=1341>, вільний (дата звернення: 25.03.2023). – Назва з екрана.

Електронне навчальне видання

Методичні рекомендації
до проведення практичних занять та організації самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ»

*(для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм навчання
зі спеціальності 141 – Електроенергетика, електротехніка та
електромеханіка)*

Укладачі: **КИЛИМНИК** Інна Ігорівна,
ДОМБРОВСЬКА Алла Володимирівна

Відповідальний за випуск *А.В. Домбровська*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *А.В. Домбровська*

План 2023, поз. 434М

Підп. до друку 01.04.2023. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 0,6.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК 5328 від 11.04.2017.